

Sprawozdanie

komisyi kolejowej w sprawie czynności Departamentu IV, Wydziału kraj. w sprawach kolejowych w czasie od 1. grudnia 1902 do 31. grudnia 1903.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału kraj. w sprawie akcji kolejowej krajowej przeszłorocznej jest jasne i przejrzyste i nie wymaga uzupełnienia. Z sprawozdania tego przekonać się można, że dotychczasowa akcja kraju na polu krajowego kolejnictwa wydała dodatnie rezultaty i że prognoza, którą postawiła w tej mierze komisya kolejowa w ostatnich dwóch sprawozdaniach, spełnia się całkowicie. Jest też pocieszającym objawem rozwoju naszych sił żywotnych w kraju, jeżeli połowa kolei lokalnych przy pomocy kraju zbudowanych już dzisiaj przynosi tak znaczne dochody, że koleje te, już dzisiaj nie wymagają przyczynienia się z funduszu krajowego i nie obciążają już funduszu kolejowego krajowego.

Objaw zaś, że i dochody innych kolei naszych lokalnych się poprawiają, świadczy, że udała się akcja krajowa na polu kolejnictwa. Z przyjemnością też stwierdzić wypada, że należy zaznaczyć postęp pod względem ogłędnej i oszczędnej administracji tych kolei. A spodziewać się należy, że Wydział krajowy też w przyszłości dołoży wszelkich starań, ażeby odpowiednio do myśli uchwały sejmowej z 20. października 1903. r. działać „w celu zwiększenia dochodów na kolejach lokalnych, a to przez możliwe wpływanie na pozyskanie zwiększonych transportów jakoteż przez możliwe wpływanie na możliwe oszczędności ruchu.“

Uchwałą sejmową z 20. października 1903 wskazał atoli Sejm też, „iż należy tylko tyle kolei lokalnych rocznie budować, ile siłami biura kolejowego można z wszelką dokładnością skontrolować pod względem technicznym i administracyjnym w czasie budowy“.

Powodować się tą zasadą musi Wydział krajowy tembardziej, o ile krajowy fundusz kolejowy jest na wyczerpaniu i nie pozwala żywszej i intensywniejszej akcji w przyszłości. Ażeby w ogóle już teraz dalszej akcji nie zaprzestać, musiał Wydział krajowy przyjść z propozycją do Sejmu wnosząc oznaczenie zwolnienia „rocznego obciążenia krajowego funduszu kolejowego przez dochody kolei lokalnych przez kraj popartych, w sumie rocznej 300.000 K.“

Ponieważ zwolnienie to wynosiło po myśli poprzednich uchwał sejmowych dotychczas 200.000 koron, znaczy wniosek Wydziału krajowego, że celem umożliwienia wogóle dalszej akcji na polu kolejnictwa krajowego zachodzi konieczność podwyższenia zwolnienia funduszu kolejowego z tytułu zwiększonych dochodów kolei lokalnych o bardzo znaczną kwotę 100.000 kor. rocznie.

Jakkolwiek nie da się zaprzeczyć, że wzrastające dochody lokalnych kolei dają na razie pokrycie na to zwolnienie, przecież należy o tem pomyśleć, że mogą nastąpić nieprzewidziane wypadki, obniżające choćby chwilowo dochody lokalnych kolei. Nie podlega tedy wątpliwości, że idąc za wnioskiem Wydziału krajowego, pójdzie tym razem Sejm do granicy ostatecznej.

Na usprawiedliwienie zaś tego kroku muszą służyć następujące okoliczności: Chwilowy stan budżetu krajowego nie pozwala na razie wstawienia stałego dalszego obciążenia budżetu krajowego na rzecz kolejnictwa krajowego.

W dodatku zaprzestanie choćby chwilowej akcji kolejowej mogłoby narazić kraj na stracenie z funduszy państwowych inwestycyjnych, tego, dość znacznego przyczynienia się z funduszu państwowego inwestycyjnego, które w programie uchwalonym inwestycyjnym państwowym jest jeszcze na cele kolejnictwa galicyjskiego zarezerwowane. Fundusze bowiem te, mogą tylko wtedy być zużyte na użytek kraju, jeżeli odnośne koleje lokalne w ogóle przy pomocy kraju przyjdą do skutku. Gdyby więc akcja krajowa na polu kolejnictwa krajowego z powodu braku funduszy, choćby chwilowo zaprzestana została, mógłby zająć wypadek zaprzepaszczenia funduszy państwowych na produktywne cele w kraju przeznaczone, do czego wszakże Sejm dopuścić nie może.

Tak więc i Wydział krajowy i komisya kolejowa znalazły się w konieczności tymrazem proponować Wysokiemu Sejmowi szukania funduszy w zwolnieniu funduszu kolejowego o dalsze 100 000 kor. rocznie.

Tą drogą przeważnie uzyska fundusz kolejowy tyle, że pozostanie reszta do dyspozycji w kwocie 121.000 kor., co odpowiada kapitałowi 2,600.000 kor.

Komisya kolejowa popierając z konieczności tym razem propozycyę Wydziału krajowego, sądzi, że budowa kolei lokalnych nie powinna w przyszłości opierać się stale na zfinansowaniu zwolnień funduszu kolejowego. Już w roku zeszłym dała komisya wyraz temu swemu zapatrywaniu i życzeniu objętem, uchwaloną przez Sejm rezolucyą, by nowy program budowy kolei lokalnych mógł znaleźć wyraz finansowy w budżecie r 1905.

Komisya uznaje, że zły stan budżetu krajowego i równoczesny znaczny w roku 1903 przyrost dochodów istniejących lokalnych kolei uzasadnia dostatecznie wniosek Wydziału krajowego, by nie podwyższając na razie dotacyi funduszu kolejowego, dalszą budowę kolei lokalnych w granicach gwarancyi 2,600.000 koron przeprowadzić.

Mniema jednak komisya, że nadal dla kolei lokalnych, które miałyby być budowane przez kraj przy jego gwarancyi, wstawiać będzie trzeba sumy potrzebne na oprocentowanie i umorzenie kapitału gwarancyjnego każdorazem w preliminarz wydatków budżetu krajowego. Ewentualny zaś przyrost zasobów funduszu kolejowego powstały przez wzrost dochodów kolei lokalnych w przyszłości należałoby zużywać stopniowo w miarę nagromadzenia się tych zaoszczędzeń gwarancyjnych na poparcie budowy kolei lokalnych, w których kapitale budowy brałby fundusz kolejowy udział przez obejmowanie akcji pierwszeństwa lub akcji zakładowych.

Komisya kolejowa nie może pominąć także w tym roku uwagi i podnosi ją z całym naciskiem, że zadania i usiłowania kraju na polu rozgałęzienia sieci ważnych dla kraju kolei gospodarczych powinny doznawać wydatniejszego poparcia ze strony c. k. Rządu, a to tem więcej, że koleje lokalne budowane w Galicyi, są dopływami dla istniejących linii kolei państwowych i podnoszą ich rentowność. Dlatego jest rzeczą słuszną i konieczną, aby w najbliższym programie inwestycyjnym państwowym były przyjęte na rachunek państwa przedewszystkiem niektóre z tych ważnych linii kolejowych, których doniosłość i użyteczność dla kraju Wysoki Sejm uznał.

Na podstawie tych wywodów wnosi komisya kolejowa zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysocki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

„Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 1. grudnia 1902 do 31. grudnia 1903 i oznacza zwolnienie rocznego obciążenia krajowego funduszu kolejowego przez dochody kolei lokalnych przez kraj popartych w sumie rocznej 800.000 kor. słowami trzystu tysięcy koron.

Przewodniczący:

Zaleski.

Sprawozdawca:

Dr. Kolischer.

